

Länsstyrelsen
Jämtlands län
Miljöskydds-enheten

Sara Huss

200706089-53
Kv/FICH 312
MEDDELANDE

Datum
2012-10-08

Dnr (anges vid skriftväxling)

531-2972-12

Ert dnr.

2008/1137

Norges Vassdrag og Energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Länsstyrelsen i Jämtlands län har till Mark- och miljödomstolen vid Östersunds Tingsrätt, mål nr. M 826-12, lämnat ett yttrande angående ny koncession för reglering av sjön Limingen i Norge. Länsstyrelsen har bland annat yrkat om att minimitappning från Limingen ska regleras i tillståndsbeslutet.

Yttrandet daterat 2012-05-2, skickas härmed för kännedom till er i ert ärende 2008/1137.

Med vänlig hälsning

Sara Huss
Miljöskyddshandläggare

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Miljöskyddsenheten

YTTRANDE

Datum
2012-05-21

Diarienummer
531-2972-12

Mål nr. M 826-12

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
Box 708
831 28 ÖSTERSUND

Yttrande angående ny koncession för reglering av sjön Limingen i Norge till förmån för kraftverk i Sverige

Östersunds tingsrätt, Mark- och miljödomstolen har översänt ansökan inlämnad till Olje- och Energidepartementet i Oslo (Ref. 08/663), från Ångermanälvens Vattenregleringsföretag (ÅVF) om förlängd koncession för regleringen av sjön Limingen i Norge i enlighet med den svensk-norska vattenrättskonventionen av den 11 maj 1929.

Sammanfattning

Länsstyrelsen har inget emot att den sökta förlängningen på 50 års koncession för Limingens reglering medges under förutsättning att nya moderna och uppdaterade koncessionsvillkor sätts för verksamheten som är anpassade till dagens och kommande miljökrav och hänsyn.

Länsstyrelsen yrkar att en minimitappning från Limingen till Linnvasselv/Brännälven om minst 4,7 m³/s på helårsbasis ska skrivas in som nya villkor för att försöka rädda den spilla av den nationellt unika och genetiskt mycket värdefulla rödingpopulation som ännu finns kvar i Kvarnbergsvattnet och som leker i Brännälvens mynningsområde och den närliggande kraftverkskanalen. Sökanden ska för detta komplettera ansökan med redovisning hur detta kan ske.

Länsstyrelsen yrkar även att ÅVF ska komplettera ansökan med uppgift om Brännälvens status enligt Vattenförvaltningsförordningens krav samt vilka begränsningar, åtgärder eller liknande ÅVF avser vidta för att inte vattendragets status ska försämrats samt för att tillse att målen om "God ekologisk potential" nås till år 2021.

Länsstyrelsens bedömning

Allmän beskrivning av vattenområdet

Sjön Limingen i Norge har sitt naturliga utlopp i Linnvasselva, en ca 10 km långa älvsträcka, som i Sverige byter namn till Brännälven och som rinner ut i Kvarnbergsvattnet. Vattendraget är numera i princip torrlagt efter regleringen uppströms och tillkomsten av Linnvasselvs kraftverk. Brännälven utgjorde före kraftutbyggnaden ett av Kvarnbergsvattnets viktigaste tillopp med en oreglerad årsmedelvattenföring av 28 m³/s. Idag avleds vattnet från Limingen via tunnel till kraftverket beläget på svenska sidan. Utloppskanalen från kraftverket mynnar i Kvarnbergsvattnet strax söder om den naturliga älvfåran.

Bland de stora sjöarna i Jämtlands län är Kvarnbergsvattnet en av få med bestånd av enbart röding och öring. Före regleringen var rödingen den dominerande och för fisket den viktigaste arten. Nedre delen av Brännälven – en sträcka på några hundra meter upp till ett naturligt vandringshinder – utgjorde en viktig lekplats för en storvuxen strömlökande röding. Till följd av regleringen förstördes stor del av övriga lekplatser ute i sjön. Förutom i Brännälven förekommer strömlökande röding i området även i Blåsjöälvens utlopp. Här återstår efter regleringarna ett 50-tal lekande individer av en population som beräknats till ca 50 000 lekfiskar före kraftverksutbyggnaden.

Fisken som utförts tyder på att det finns en spillra kvar av den strömlökande rödingen i Kvarnbergsvattnet och som leker i Brännälvens mynningsområde och den närliggande kraftverkskanalen. Rödingpopulationen i Brännälven måste betraktas som nationellt unik och genetiskt mycket värdefull. Åtgärder för att bevara och utveckla denna population bedöms som synnerligen angelägna med hänsyn till såväl allmänna bevarandenaspekter (biologisk mångfald) som situationen för rödingen i hela Kvarnbergsvattnet. Utöver de rena bevarandebestånden hör till bilden att fisketurismen idag även representerar stora ekonomiska värden.

Villkor om minimitappning

Regleringen av Limingen har medfört negativa konsekvenser för både landskapsbilden och för lek- och uppväxtförhållanden för fisken genom reducerad vattenföring i Linnvasselv/Brännälven.

ÅVF har ansökt om förlängning av nuvarande koncession på 50 år till år 2062 och med i princip oförändrade regleringsvillkor från de

som hittills har gällt. Även om den sökta verksamheten ligger i Norge får den effekter i Sverige.

Den yrkade 50 års perioden är en lång tid när det gäller miljöpåverkan och samhällets syn på exploatering av allmänna resurser. Länsstyrelsen vill i sammanhanget referera till de inledande bestämmelser som följer av svensk miljölagstiftning, 1 kap. 1 § miljöbalken. Av dessa följer att miljöbalken *syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenat med ett ansvar för att förvalta naturen väl.*

Av samma lagstiftning i 11 kap. 8 § miljöbalken följer bl.a. att den som vill bedriva en vattenverksamhet som kan skada fisken är skyldig att utan ersättning vidta åtgärder för fiskens framkomst eller bestånd eller släppa vatten för ändamålet.

Länsstyrelsen anser att den sökta förlängningen av koncessionen kan medges men att denna ska förenas med nya moderna och uppdaterade villkor för att anpassas till verksamhetens miljöpåverkan efter dagens bestämmelser och för den kommande 50 års perioden. Då nuvarande koncession går ut finns det inga hinder från att nya koncessionsvillkor sätts.

Länsstyrelsen anser att den bästa åtgärden för att försöka rädda den rest som finns kvar av den genetiskt värdefulla rödingpopulationen i Brännälven är att öka mängden vatten som tillförs Linnvasselva/Brännälven. Länsstyrelsen yrkar därför att en minimitappning om minst $4,7 \text{ m}^3/\text{s}$ på helårsbasis, motsvarande medellågvattenflödet (MLQ), tillförs Linnvasselv/Brännälven. Detta vatten ska disponeras så att volymen optimeras under period när rödingen leker. Detta innebär att mängden vatten som minimitappning periodvis kan överstiga nivån $4,7 \text{ m}^3/\text{s}$. Om den tillrinnande volymen är lägre ska minimitappningen släppas motsvarande minst medellågvattenflödet (MLQ).

ÅVF anför i ansökan under *Vannstander og restvannføringer, s.13*, att det är tekniskt komplicerat att få till en minimivattenföring till Linnvasselv/Brännälven då detta innebär en sänkning av Limingen och att en minimivattenföring måste pumpas till älven. Länsstyrelsen noterar detta men anser att ÅVF inte har redovisat vad som är tekniskt möjligt när det gäller att få till en erforderlig minimitappning.

Länsstyrelsen anser att ÅVF ska åläggas att redovisa de tekniska möjligheterna för att få till den yrkade minimitappningen, företrädesvis genom upptagning av passage och tappning genom avsänkningstunneln. Om annan åtgärd är att föredra ska denna redovisas. En lösning som innebär pumpning är ett betydligt sämre alternativ men kan möjligtvis accepteras om inte vatten genom avsänkningstunneln är möjligt. Länsstyrelsen anser att den norska regleringen av Limingen inte utgör hinder från möjligheterna att få till en minimitappning från dammen.

Statusklassning - MKN

Länsstyrelsen bedömer att den sökta verksamheten genom dess inverkan på svenska vattenförhållanden kommer att påverkas av arbetet med vattenförvaltningsförordningen och EU:s ramdirektiv för vatten. Arbetet med EU:s ramdirektiv för vatten bedrivs i cykler om 6 år.

Miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster ska enligt huvudregeln i 4 kap. 2 § vattenförvaltningsförordningen fastställas så att tillståndet i vattenförekomsterna inte försämras, det s.k. icke-försämringskravet, och så att den status som Vattendelegationen fastslagit för respektive vattenförekomst uppnås till år 2015. För vatten som bedömts som kraftigt modifierade (KMV) gäller istället att dessa skall uppfylla "God ekologisk potential" samt ett undantag för närvarande som innebär att potentialen inte behöver vara uppfylld förrän år 2021. Ett sådant vatten får dock inte heller försämras under denna tid.

För de aktuella vattenförekomsterna som berörs av Limingens reglering i detta fall, Brännälven och Kvarnbergsvattnet, har dessa bedömts som kraftigt modifierade vatten (KMV) och dess nuvarande status som "Måttlig ekologisk potential". För dessa gäller då tidsfristen till 2021 för att nå "God ekologisk potential". Detta innebär dock inte något undantag från att åtgärder behöver genomföras eller från icke försämringskravet.

I ansökningshandlingarna görs dock ingen beskrivning eller redogörelse för hur den sökta verksamheten kommer att påverka möjligheterna att nå miljö kvalitetsnormen "God ekologisk potential" till år 2021. Inte heller görs någon redovisning av vilka begränsningar, försiktighetsåtgärder eller liknande sökanden avser vidta för att tillse att målen om "God ekologisk potential" nås till år 2021.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Länsstyrelsen anser att ÅVF ska åläggas att komplettera ansökan med redovisning av hur verksamheten inverkar på Brännälvens och Kvarnbergsvattnets status enligt Vattenförvaltningsförordningen, EU:s vattendirektiv och angivna miljökvalitetsnormer (MKN) samt vilka begränsningar, försiktighetsåtgärder eller liknande ÅVF avser utföra för att tillse att målen om "God ekologisk potential" nås till år 2021.

I detta yttrande har vattenhandläggare Jens Fuchs och fiskekonsulent Anders Rydeborg deltagit.

JF

Marina Wallén Mattsson
Marina Wallén Mattsson
Enhetschef miljöskyddsenheten

Urban Westbye
Urban Westbye
Miljöskyddshandläggare

Kopia:
Akten